

Nr 193

Av herr Gustafsson i Borås m. fl., om undantag från den allmänna varuskatten för vissa periodiska publikationer.

(Lika lydande med motion nr 159 i Första kammaren)

Enligt 9 § förordningen om allmän varuskatt är vara skattepliktig, där-
est den icke är undantagen från skatteplikt enligt 10 § samma förordning.
Bland de i 10 § uppräknade undantagen ingick enligt författningens ur-
sprungliga lydelse i fråga om trycksaker endast allmänna nyhetstidningar
samt periodiskt utgivna medlemsblad, personaltidningar och liknande publi-
kationer, de senare dock endast vid kostnadsfritt tillhandahållande. Genom
ändring av varuskatteförordningen den 16 december 1960, som trädde i
kraft den 1 januari 1961, utsträcktes undantaget från skatteplikt för perio-
diska publikationer till sådana som väsentligen framstår såsom organ för
sammanslutningar med huvudsakligt syfte att verka för religiösa, nykter-
hetsfrämjande, politiska, idrottsliga eller försvarsfrämjande ändamål eller
ock företräda vanföra eller eljest arbetshindrade medlemmar. — Enligt an-
visningarna till varuskatteförordningen gäller undantaget för andra perio-
diska publikationer än nyhetstidningar endast sådana, som enligt utgiv-
ningsplanen utkommer med minst fyra nummer om året.

Beräffande avgränsningen av de ideella sammanslutningar, för vilkas or-
gan skattefrihet skulle gälla, anförde departementschefen i proposition nr
163/1960:

Självfallet anmäler sig därvid en lång rad av olika ideella verksamhets-
grenar, som i och för sig från rent värdemässiga utgångspunkter skulle
kunna synas förtjänta av beaktande. Såsom tidigare nämnts måste emeller-
tid härvidlag hänsyn tagas till de skattetekniska synpunkterna. För den
praktiska tillämpligheten är det angeläget att icke skapa svåra gränsdrag-
ningsproblem. I fråga om ett flertal ideella verksamhetsgrenar synes det
sålunda icke möjligt att skattetekniskt upprätthålla någon klar gräns mot
områden där det ideella momentet är uttunnat eller icke alls föreligger. Det
gäller också att tillse att skattefriheten för tidskrifter med ideellt syfte icke
får en sådan utformning att den framstår som otillfredsställande vid jäm-
förelse med beskattningen av icke periodiska publikationer med liknande
syftning.

Från angivna synpunkter anser jag mig kunna förorda undantag från
skatteplikt för de periodiska publikationer, som väsentligen framstår som
organ för sammanslutningar med huvudsakligt syfte att verka för religiösa,
nykterhetsfrämjande eller politiska ändamål. Detsamma gäller tidskrifter
som företräder de blindas, de dövas, de lungsjukas, de vanföras eller där-
med jämförliga gruppers organisationer. Beträffande övriga ändamål, som

här i och för sig skulle kunna komma i fråga, har jag av skattetekniska skäl icke ansett mig kunna framlägga några förslag.

De av mig förordade undantagen från skatteplikt innebär en icke obetydlig utvidgning av det skattefria tidskriftsområdet. Samtidigt upprätthålles emellertid kravet på fasta, objektiva normer för tillämpningen. Det sagda utesluter icke att riksskattenämnden i enskilda fall kan behöva ta ställning till frågan om en tidskrift är skattefri eller ej. Beträffande det stora flertalet tidskrifter torde emellertid inte någon tvekan behöva råda. Att den fortlöpande religiösa, nykterhetspolitiska och partipolitiska tidskriftsdebatten med dess opinionsbildande syfte liksom språkrören för de i olika avseenden medicinskt handikappade lämnas utanför den allmänna varubeskattningen bör icke vara ägnat att väcka gensagor. De skattetekniska förutsättningarna för skattefrihet sammanfaller här med vad som även från andra utgångspunkter framstår som mest angeläget.

Genom beslut den 17 mars 1961 har riksskattenämnden med bindande verkan förklarat att skatteplikt föreligger för tidskriften Ungdomsnytt i den mån den icke är att hänföra till medlemsblad, som tillhandahålles utan särskild avgift. Denna förklaring har riksskattenämnden vid sammanträde den 6 oktober 1961 ej funnit skäl ompröva.

Anledningen till att tidskriften ej kunnat fritagas från allmän varuskatt synes vara att den sammanslutning för vilken den framstår som organ bedöms ej ha till »huvudsakligt syfte att verka för religiösa, nykterhetsfrämjande, politiska, idrottsliga eller försvarsfrämjande ändamål».

Ungdomsnytt, som startades 1952 som motvikt mot de förråande serie- och magasinerna, är organ för Ungdomsfrämjandet, som har 44 representanter från ideella organisationer, som bl. a. verkar för religiösa, politiska, nykterhetsfrämjande och idrottsliga syften. Dessutom representeras en rad andra för ungdomens fostran betydelsefulla organisationer. I Ungdomsfrämjandet finnes representanter och kontaktmän för Målsmännens riksförbund, IOGT, Sveriges Blåbands ungdomsförbund, KFUM, Riksförbundet Kyrklig ungdom, Kooperativa kvinnogillesförbundet, Folkpartiets kvinnoförbund, Centerns kvinnoförbund, Högerns ungdomsförbund, Sveriges kvinnors medborgarförbund, NTF, Vi unga, skolöverstyrelsens försöksverksamhet, Förbundet Sveriges hemgårdar, Arbetarnas bildningsförbund, Ungdomsrådets samarbetskommitté, Sveriges folkskolläraryrkesförbund, Läroverkslära- rarnas riksförbund, Sveriges småskolläraryrkesförbund, Rädda barnen, Röda korset, Riksidrottsförbundets ungdomskommitté, Skolidrottsförbundet, Skid- och friluftsförbundet, Svenska gymnastikförbundet, Reso, Svenska scoutförbundet, Svenska scoutrådet, Seriekommittén, Svenska FN-förbundet, Svenska Unesco.

Ungdomsnytt intar en särställning som fostrande ungdomstidning, och någon motsvarighet finnes ej i eller utom landet. Utländska bedömare har ansett Ungdomsnytt vara »världens bästa ungdomstidning» vad innehållet beträffar. Ungdomsnytt är uppbyggd som en riktig tidning i dagspress-stil och det är meningen att den skall vara en övergångsform för ungdom till dagstidningar. Ungdomsnytt vill ge upplysning i för ungdomen aktuella frågor, informera om ungdomsrörelser (politiska, religiösa, nykterhetsvänliga och

idrottsliga bl. a.), ge tips om yrkesutbildning, god litteratur, trevliga hobbies. Genom idrottens idoler söker Ungdomsnytt stimulera inte bara till hårdande sport och friluftsliv utan även till goda vanor och gott uppträdande över huvud taget. Artiklar om trafik och livräddning, brandskydd och försäkringsskydd, artiklar mot sprit och tobaksmisbruk, skildringar från djurens och växternas underbara värld omväxlande med inspirerande skildringar från föregångsmän och duktiga ungdomar i Sverige och utlandet. I samarbete med FN och Unesco införes artiklar om främmande länder, och dessa tillsammans med brevväxling med all världens ungdom (55 länder) ger läsarna en vidgad syn på och intresse för andra länders ungdom och förhållanden. Genom tävlingar i uppsatser, teckningar, veta-gåtor, engelska och svenska korsord etc. görs ungdomen aktiv. Ungdomsnytt informerar om samhällskunskap och vill skapa ungdomar med ansvar och stil.

I mån av ekonomiska resurser utdelar Ungdomsnytt varje år ett antal utbildningsstipendier till skolungdom för att uppmuntra ett gott kamratskap och ett gott uppförande i och utanför skolan.

Av boklotterimedel fördelar Ungdomsnytt varje år stipendier till goda ungdomsboksförfattare.

Skolöverstyrelsen har i en remiss till Konungen beträffande Ungdomsnytt bl. a. framhållit:

Tidningen Ungdomsnytt torde genom sitt lärarika och instruktiva innehåll, återgivet på ett omdömesgillt och stimulerande sätt, äga förutsättningar att fylla en uppgift i uppfostrans tjänst.

Ungdomsnytt försäljes ej genom Pressbyrån utan förmedlas genom lärarna och användes ofta i skolarbetet. Över 500 skolstyrelser och barnavårdsnämnder ger anslag till Ungdomsnytt eller subventionerar prenumerationspriset. Allt fler myndigheter inser att detta är kloka anslag till förebyggande ungdomsvård.

Särskilt i dessa tider av försämrad nykterhet, stil och hållning bland vår ungdom är det värdefullt att det finns goda inspirationskällor, som kan motverka dessa avarter och stimulera i rätt riktning.

I riksdagen har ofta framförts den bestämda uppfattningen att positiva och förebyggande åtgärder är att föredraga framför förbud och censur då det gäller att komma till rätta med ungdomens dåliga litteratur. I en fyrpartimotion i riksdagen 1961 (nr 441) om förråande ungdomsskrifter framhölls bl. a. beträffande positiva åtgärder:

Flera försök har gjorts att ersätta de dåliga serie- och deckarmagasinen med barntidningar med bättre och mera omväxlande innehåll. Det har emellertid visat sig svårt att finansiera dessa företag, då framställningskostnaderna blir betydligt högre än för de importerade seriemagasinen. Försök att skapa en bättre barntidning har gjorts, där såväl text som bilder låg på en hög nivå, men efter några års utgivning måste tidningen upphöra, sedan förlaget offrat betydande summor på den. För närvarande utges bl. a. Ungdomsnytt för större barn och Sveriges Vår för mindre, båda sprids med skolans hjälp men båda kämpar med ekonomiska svårigheter. Det ifrågasattes om icke tidningar av detta slag kunde understödjas, t. ex. genom bidrag från arvsfonden.

En fostrande tidning som Ungdomsnytt har givetvis svårt att hävda sig i den »mördande» konkurrensen med den kolorerade serielitteraturen av mera hårdkokt slag. Mycket tack vare ekonomiskt stöd under vissa perioder av folkrörelserna och andra ideellt intresserade har tidningen hållits vid liv. Priset på tidningen måste vara lågt för att den skall få spridning. Meningen är att varuskatten skall tagas ut av konsumenten, men i detta fall, då konsumenten är skolungdom utan inkomst är detta svårt. Den belastning som varuskatten utgör för Ungdomsnytt — ca 50 000 kr. per år — är mycket svår och kommer att helt äventyra tidningens existens.

Säkerligen är det ej lagstiftarens och riksdagens mening att genom varuskatten väsentligen försvåra eller t. o. m. förhindra dylika fostrande ungdomstidningar att utkomma. Det bör icke vara ägnat att väcka gensaga om befrielse från varuskatt ges dylika ungdomsfostrande skoltidningar, som utges med lärarnas stöd. Inte heller behöver det ur skattetekniska synpunkter förorsaka besvär, då dessa tidningar har en särpräglad ställning och utgör ett värdefullt komplement till skolan.

Som tidigare nämnts har genom vidtagen ändring i varuskatteförordningen, undantag från skatteplikt till omsättningsskatt medgivits periodiska publikationer, som väsentligen framstår som organ för sammanslutningar »med huvudsakligt syfte att verka för religiösa, nykterhetsfrämjande, politiska, idrottsliga eller försvarsfrämjande ändamål». Det torde inte behöva råda tvekan om att tidningen Ungdomsnytt i sak fyller de krav på undantag från omsättningsskatt, som varuskatteförordningen i det citerade stycket föreskriver. Av formella skäl synes skattebefrielse emellertid inte ha ansetts kunna gälla för tidningen. För att undanröja de formella hindren föreslår vi att ett tillägg göres i 10 § varuskatteförordningen av innehåll att undantag från allmän varuskatt också skall gälla för periodisk publikation, som utgives med bidrag av allmänna medel.

Med stöd av det anförda hemställes,

att riksdagen måtte — i syfte att befria tidningen Ungdomsnytt liksom andra skoltidningar med ungdomsfostrande syfte från omsättningsskatt — besluta sådan ändring av 10 § förordningen om allmän varuskatt att undantag från skatteplikt till sådan skatt även skall gälla periodisk publikation, som utgives med bidrag av allmänna medel.

Stockholm den 24 januari 1962

Axel Gustafsson

i Borås

Carl Eric Hedin

Rune Gustavsson

Ernst V. Staxäng

i Alvesta

David Svenungsson

Jan-Ivan Nilsson

Harry Carlsson

i Tvärålund

Ake Zetterberg

Augustinus Keijer

Einar Rimmerfors